

have Nytte af Banerne, men det er sandelig ogsaa dem, der ikke køre paa Banerne. Nyttens kommer tilsyneladende indirekte, men den er jo til Stede. Dernæst har der jo ikke altid her i Tinget raadet den Opfattelse, at Statsbanerne netop skulle forrente de indsatte Beløb paa den Maade. Jeg mindes saaledes, at Christoffer Hage i 1899 eller 1900 i en Tale ved Finanslovbehandlingen udtalte sig om, at man her i Landet var kommen ind paa at tage og vistnok ogsaa burde vedblive med at tage en lille Rente af den Kapital, som er indsat i Banerne, f. Eks. et Par pCt., og saa for øvrigt lade Staten give Tilskud paa Grund af den samfundsnyttige Betydning, Statsbanerne have. Nu ere vi imidlertid i de senere Aar komne bort derfra; det synes, at Opfattelsen er den, at vi skulle have 3—3½ pCt. Udbytte af de i Statsbanerne indsatte Penge. Men jeg vil dog gøre opmærksom paa, at fører man dette ud i sine Konsekvenser, kan det let føre til mærkelige Resultater, thi saa forsvinder i Virkeligheden efterhaanden det Begreb, som hedder urentable Statsbaner. Hvis man gaar hen og anlægger nogle ny Baner, der, om de bleve drevne ganske for sig selv, ikke paa nogen Maade kunde betale sig, men maatte give et stort Under-skud, og man saa siger: Ja, nu er der indsat den og den Kapital i Statsbanerne, og de, der køre, skulle forrente denne store Kapital —, saa komme vi til en stadig Forøgelse af Taksterne, efterhaanden som Staten bygger flere og flere urentable Baner. Men er dette egentlig ganske rigtigt og rimeligt? Det synes jeg ikke, det er. Hvis man fastholdt dette som et Princip, der skulde gennemføres, var det dog muligt, at man derved kunde komme til at dæmme lidt op for Gennemførelsen af disse urentable Baner, idet Befolkningen altsaa ved, at i samme Øjeblik, man gaar hen og bygger saadanne Baner, maa man være beredt paa, at alle kørende komme til at skatte dertil gennem de forhøjede Takster, som maa fordres.

Til disse Bemærkninger skal jeg indskrænke mig, idet jeg vil udtale Haab om, at det meget besværlige Arbejde, som Udvalget faar med denne Sag — thi det er vel faa Sager, der kræve et større Arbejde end denne — vil resultere i et Forslag, som vil vække Tilfredshed, ikke alene her i begge Rigsdagens Afdelinger, men ogsaa saa megen Tilfredshed ude omkring i Etaterne, at disse blive taalelig vel fornøjede med, hvad der saaledes er givet dem, og at vi, som jeg

begyndte med at sige, med nogenlunde rolig Samvittighed kunne indsætte en Bestemmelse i Loven om, at nu gælder denne Lov til 1920. Dermed er man jo ikke udelukket fra at kunne foretage enkelte Ændringer, hvad der ogsaa er aabnet Mulighed for, saa vidt jeg erindrer, i Lovens § 2.

Finansministeren (*Vilhelm Lassen*):

Jeg skal allerede nu gøre enkelte Bemærkninger til de Taler, der ere blevne holdte dels af Ordførerne, dels af enkelte andre. Af de Udtalelser, som indtil dette Øjeblik ere faldne, har jeg faaet den Opfattelse, at det er det almindelige Indtryk her i Tinget, at det forelagte Lovforslag maa siges at være godt bygget, at der er Enhed og Fasthed i det, at den Ensartethed, som man har søgt at tilvejebringe, i det hele og væsentlige er naaet, endvidere, at de Principper med Hensyn til Oprykning og i andre Henseender, som trække sig igennem hele Lovforslaget, finde alle Parters Billigelse, og endelig, at det finder alle Parters Billigelse, at man gaar til en Lønningsforhøjelse, navnlig for de mindre vel lønede. Men jeg tror ogsaa, jeg ikke tager fejl, naar jeg siger, at det er det almindelige Indtryk her i Tinget, at hvis der er taget fejl med Hensyn til Lønnens Fastsættelse, er man snarere gaaet lidt for højt end den modsatte Vej. Det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Blem), der talte som Ordfører for mit Parti, udtrykte dette ved at sige, at hvis der skal ændres ved disse Lovforslag, da skal det være i Retning af Besparelse, og han sagde endvidere, at ud over den finansielle Række for disse Love kan man ikke gaa. Jeg tager vistnok ikke fejl, naar jeg har et Indtryk af, at dette er den almindelige Opfattelse i dette Ting. Jeg er for saa vidt enig i denne Opfattelse, som jeg heller ikke mener, det paa nogen Maade gaar an at gaa ud over dette. Det har været mine Kollegers og min Hensigt, at vi virkelig skulde give en følelig Lønningsforhøjelse, og vi have søgt at finde det rette Udtryk derfor. Vi ere i vore Overvejelser gaaede til det videste, vi mente at kunne gaa. Det er ogsaa blevet sagt ved Forelæggelsen her, at ud derover kunde vi ikke strække os.

Jeg vil nu overlade til Tingets nærmere Undersøgelse, om man paa enkelte Punkter kan komme til Besparelser, eller man i det hele vil holde Rammen. Det er selvfølgelig altid vanskeligt at sige, om man nøjagtigt har truffet det rette. Naar